

Szakozási kérdések

A Nemzetközi Dokumentációs Szövetség FID/03 jelű bizottsága, amely Kelet és Nyugat szakértőinek bevonásával arra törekszik, hogy az ETO társadalomtudományi szaktáblázatainak egyes ágaiban korszerűbb, a megváltozott viszonyokat figyelembevevő, a szocialista építés új szükségleteit is kielégítő tagolását hozza létre, 1962 őszén Hágában és 1963 tavaszán Prágában tartott tanácskozásain kidolgozta a 331 Munka szakcsoportra vonatkozó reformjavaslatát. Ezekkel a módosításokkal, kiegészítésekkel az annyira kívánt haladást a tízedes osztályozásnak ebben a részében elérték. Az eljárási szabályok továbbbi, inkább formai, mint a lényeget érintő kívánalmai, az előírt határidők betartása után szakcsoportunkban a következő változások lesznek hatályosak:

a/ Egyes címek, szakszámok tartalmának módosulása és kiegészítése

331 /A csoport főcímébe bekerül a munkatudomány kifejezés is, ami a szak tágulását jelzi. Egyes hivatások jelzete a 331-05:0/9, egyes hivatások munkatügyi kérdéseisé a 331:0/9 skéma szerint készítendő el, pl.

331-05:622 Bányászok

331:622 Munkatügyi kérdések a bányászatban/

331.01 A munka elmélete, fogalma

331.011 /Elmarad az eddigi "gazdasági" jelző, minden munka ide tartozik./

331.02 Munkafajták. A munkához való viszony

331.022 /a lelki tényezők kifejezés mellőzésével/

331.024 Az emberi munkaerő

/leegyszerűsített cím, az alszakok szabatos átfoglalásával, néhány új szakszám és új fogalom beiktatásával/

331.04 kiegészítés ... munkamiliieu

- 331.1 A vállalat és a foglalkoztatottak viszonya
/Az eddiginél általánosabb megfogalmazás, amely a további tagolásnál is jelentkezni fog. Ezt az alszakok meghatározásánál ismétlődő általánosítást itt és csak egyszer említjük meg./
- 331.115.5 Tehetség /a jellemre utalás nélkül/
331.115.6 Alkalmassági vizsga
- 331.116 kiegészítés ... munkaügyi megállapodások és kikötések
331.116.5 Keretszerződések
- 331.124 kiegészítés: További alosztás -052-vel
331.14 Munkarend /elmarad műhelyek és irodák számára/
331.158 A személyzet ösztönzése fokozott teljesítményre
A Sztahanov mozgalmat lásd 331.876.4 alatt
- 331.16 Munkaviszályok megoldása üzemen belüli forum által
A munkásbíráskodás jelzete 347.99:331
- 331.215.4 kiegészítés ... névleges bér és reálbér
331.215.44 Névleges bér 331.215.62
331.215.45 Reálbér 331.215.63
- 331.22 Bérfajták. Bérezési rendszerek. Bérpótlékok
331.221 Bérrendszerek. Tarifarrendszerek. Bérskálák
- 331.238 Különleges kártalanítások és térítések. Költségtérítések és ráfordítási kártalanítások. A borraavaló új jelzete 331.125.7
- 331.25 Törölni kell a biztosítás szót
331.27 Szabad foglalkozásnak jövedelme
- 331.6 Foglalkoztatottság. Munkapiac. A munkanélküliség szót itt törölni kell
- 331.6.062 Munkanélküliség
331.61 A munkanélküliség megakadályozása és megszüntetése
331.83 Szükségletek és reálbér szókat itt törölni kell. Helyük 330.163 ill. 331.215.45

- 331.85 A szabadidő felhasználása. Üdültetés
- 331.872 kiegészítés ... Munkamegosztás az üzemben
- 331.875 A munka mechanizálása és automatikája
- 331.881 Szakszervezetek
- 331.882 Munkaadó szervezetek
- A szakszervezetek politikai beállítottságát viszonylati alosztással :329.1/.6-hoz kell kifejezni.
- 331.892 kiegészítés ... Sztrájkassza. Sztrájkórság
- 331.896.2 kiegészítés ... Sztrájktörök

A fontosabb, lényegesebb módosítások és kiegészítések felsorolására szorítkoztunk, de azokat is felvettük, amelyek a következő b/ és c/ pontok megértéséhez adnak támpontot. A b/ alatti új jelzetek és a c/ alatt közölt megszüntetések számbavétele kimerítő.

b/ A szakcsoport új jelzetei

- 331.011.2 Jog a munkához
- 331.011.3 Kötelesség a munkára
- 331.015.1 A munka kialakítása, egyszerűsítése. A munkahely és a gépek hozzájárulása az emberhez. Ergonomia
- 331.018 A munka minősége
- 331.018.2 Jó, példás
- 331.018.3 Átlagos, közepes
- 331.018.4 Rossz
- 331.021.811 A munka bonyolultsága
- 331.021.811.1 Egyszerű, nem kvalifikált munka
- 331.021.811.2 Bonyolult, kvalifikált munka
- 331.021.812.1 Könnyű munka
- 331.021.812.2 Nehéz munka
- 331.021.813.1 Egyhangú munka
- 331.021.813.2 Sokoldalú munka

- 331.021.813.4 Veszélyes munka
- 331.021.813.5 Veszélytelen munka
- 331.021.813.7 Piszkos munka
- 331.021.82 Testi és szellemi munka
- 331.021.821 Testi munka
- 331.021.822 Szellemi munka
- 331.021.824 A testi és szellemi munka közötti ellentét eltávolítása
- 331.021.825 A testi és szellemi munka közötti különbözőség eltávolítása
- 331.021.831 Produktív munka
- 331.021.832 Nemproduktív munka
- 331.021.841 Szükséges munka. Munka saját szükségletre
- 331.021.842 Többletmunka. Munka a termelőeszközök tulajdonosa számára. Munka a társadalom számára
- 331.021.851 Konkrét munka /besorolás a haszonérték szerint/
- 331.021.852 Absztrakt munka /besorolás a közgazdasági érték szerint/
- 331.021.861 Magánmunka; a termelőeszközök magántulajdonán alapuló munka
- 331.021.862 Személyi munka; a személyi tulajdonon alapuló munka
- 331.021.863 Társadalmi munka; minden munka, amely a társadalmi munkamegosztáson alapul
- 331.021.871 Élő munka. A munkaerő tevékenysége. Az ember szellemi és fizikai energiájának céltudatos felhasználása
- 331.021.872 Materializált munka. Műt munká, az alkalmazott termelőeszközökben megkapott munka
- 331.024.35 A munka termelékenységé
- 331.024.36 A munka intenzitása
- 331.024.37 Teljesítménynövelés
- 331.024.41 A munkaerő felhasználása

- 331.024.43 A munkaerő helyreállítása, reprodukciója
- 331.115.5/.6 Hivatási alkalmasság
- 331.116.6 Munkatügyi megállapodások
- 331.122.1 Bevezetés /a munkába/
- 331.122.2 Próbaidő
- 331.125.6 Káderjegyzék. Minősítés
- 331.148.15 Szigorú feddés
- 331.148.5 Alacsonyabb munkakörbe, más munkahelyre, kisebb fizetési beosztásba helyezés
- 331.152.1 A dolgozók részvétele az üzem vezetésében
- 331.163 Társadalmi bíróság. Elvtársi, szaktársi bíróság
- 331.163.2 Az ítéletek és határozatok alakítása
- 331.214.7 A munka szerinti elosztás /bérezés/ gazdasági elve a szocializmusban
- 331.214.71 A személyi érdek kihasználása
- 331.215.62 Bruttó bér
- 331.215.63 Nettó bér
- 331.215.64 Bérlevonások
- 331.221.1 Bérrendszerek
- 331.221.111 Bérezés mennyiség, minőség és közgazdasági jelentőség szerint
- 331.221.12 Tarifarrendszerek
- 331.221.121 Minősítési jegyzékek
- 331.221.122 Bérskálák
- 331.221.123 Bértarifák
- 331.225.5 Térítések munkavállalók találmányaiért és javítási javaslataiért
- 331.225.6 Hűségjutalmak. Juttatások /pl. üdülési, karácsonyi pénzek, 13. havi fizetés stb./

331.225.7	Borravaló
331.232.2	A bérezés mértékének mikéntje
331.242	Nyeresség-, eredmény-, teljesítmény-részesedés. Tanti- emek
331.244	Üzemi partnerek
331.246	Tulajdoni részesedés
331.28	Bérszervezet. Bértervezés
331.281	Bértervezés. Béralap. Prémiumalap
331.281.3	Béralapon kívüli személyzeti kiadások
331.6.061	A foglalkoztatottság szerkezete, fejlődése és foka
331.6.061.1	Teljes foglalkoztatottság
331.6.061.2	Részleges foglalkoztatottság
331.611	Megelőző intézkedések
331.617	Nemproduktív munkahelyek megtartása
331.811.5	Munkaszünetek. A munkaidő megszakítása
331.811.7	Tényleges /fizetett vagy teljesített/ munkaidő
331.811.8	Szabadidő
331.875.3	A munka mechanizálása
331.875.4	Automatika
331.876	A foglalkoztatottak kezdeményezéseinek formái a munka- szervezésnél
331.876.2	Munkaaktivisták
331.876.3	Önkéntes munkabrigádok
331.876.4	Munkaverseny pl. a szocialista verseny, önkéntes mun- kavállalások, Sztahanov-mozgalom stb.
331.876.5	Szocialista /kommunista/ munkabrigádok
331.876.6	Feltalálók, újítók, racionalizálók mozgalma
331.877	Üzemen belüli felvilágosítás. Termelési technikai propa- ganda

Szakozási kérdések

- 331.881.1 A szakszervezetek organizációja
- 331.881.11 Szakszervezeti Világszövetség
- 331.881.12 Szabad szakszervezetek nemzetközi konföderációja
- 331.881.14 Szakszervezeti központok. További tagolás /4/9/ pl. 331.881.14/41/ Trade Unions Council
- 331.881.15 Szakszervezeti szövetségek. Szintén földrajzi alosztással
- 331.881.18 Szakszervezeti organizációk üzemekben
- 331.881.181 Üzemen belüli szakszervezeti organizációk
- 331.892/.893 Munkavállalók harc módjai
- 331.892.4 Ülősztrájk
- 331.893.21 "Lassan dolgozz" /go slow/ akciók
- 331.893.22 Késleltetés az előírások túlzásba vitt betartásával /work to rule/
- 331.894/.897 Munkaadók harc módjai
- 331.898.1 Katonaság munkába állítása
- 331.898.2 Az érintettek önségélye, pl. közlekedés megszervezésénél

Ha tüzetesen megvizsgáljuk a b/ alatt lajstromozott "uj" szakjelzeteket, azt tapasztaljuk, hogy a fogalmak egy része eddig is szerepelt táblázatainkban. Csak az a/ alatti, a logikusabb felosztás, a korszerűbb tagolás érdekében végzett átcsoportosítások, átfogalmazások folytán kellett változott környezetükben újjászületniük. De az új jelzetek nagyobb része valóban eddig nélkülözött fogalmak, vonatkozások, kategóriák és összefüggések részére jelölnek az ETO most már módosításra javasolt és használhatóbb szakozási rendjében elhelyezkedést. Különösen azoknak a témáknak nemzetközileg érvényes osztályozási lehetőségét látjuk örömmel, amelyeket eddig szükségmegoldásként soroltunk néha országonként eltérő megítélés szerint más és más szakszám alá.

c/ A szakcsoportban megszűnő jelzetek

Ugyancsak a logikusabb elrendezés miatt és egyszersmind amiatt is törölni kell szakszámokat, mert az illető fogalmak több joggal foglalnak helyet a szkéma egyéb táblázati részében. Itt csak a régi, törlésre szánt és a helyettük javasolt tizedes számokat közöljük párhuzamosan.

Megszüntetni javasolt szakaszszámok

A reform szerinti használat

331.041.3	331.021.813.7
331.041.42	331.021.812.1
331.041.44	331.021.812.2
331.041.6	331.021.813.1/.2
331.041.7	331.021.813.4/.5
331.051	331.05
331.051.2	331-054
331.051.3	331-053
331.051.4	331-055
331.117	331.116
331.124.2	331.124-052.22
331.124.3	331.124-052.23
331.124.35	331.124-052.23
331.124.4	331.124-052.3
331.124.5	331.124-052.2
331.124.6	331.124-052.2
331.132	331.148.12
331.148.63	331.148.5
331.152.32	331.124-052.22
331.215.46	331.235.2
331.254	368.3.023.37
331.254.4	368.4
331.256	368.372.121
331.6.06	331.6
331.6.062.4	331.6.062 }
331.60	331.6.062 }
331.826	331.115.5/.6
331.827.2	331.827-055
331.84	331.83 111. 331.85
331.843	331.85:05
331.845	331.811.8
331.847	331.85
331.886	331.881
331.893.4	331.892.4

Szakozási kérdések

Megszüntetni javasolt szákszámok	A reform szerinti használat
331.894	331.894/.897
331.898	331.898.1
331.92	331.011.2/.3
331.98	331.152.1
331.99/.991.3	331.837

• • • 0 • • •

Az "Időszervi műszaki dokumentációs kérdések" című sorozat következő kötete augusztusban jelenik meg.

A kiadvány SZALAI Sándor, az MTA levelező tagja tanulmányát tartalmazza, melynek címe:

GÉPI KIVONATKÉSZÍTÉS

Elméleti és kísérleti adalékok a magyar-nyelvű tudományos
közlemények gépi kivonatolásának kérdéséhez

Megrendelhető az OMK-DK módszertani osztályán /Budapest, VIII.
Múzeum u. 17./ 20 Ft-os áron.